

INPUT OMGEVINGSVEILIGHEID

Doel en totstandkoming

Onderstaande tekst dient als input voor de RES-coördinatoren en -gesprekspartners om hen te assisteren bij de invulling van de omgevingsveiligheidsparagraaf in de RES 2.0.

Deze notitie is tot stand gekomen door een werkgroep van Brandweer Nederland en het lectoraat Energie- en transportveiligheid van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV).

Veiligheid en de energietransitie

Aan de energietransitie – *nieuwe vormen van energiewinning, -opslag en –transport* – zijn ook veiligheidsrisico's verbonden, zoals risico's rondom elektrisch rijden, windenergie, waterstof en (grootschalig) gebruik van zonnepanelen in combinatie met (lithium-ion) energieopslagsystemen, gebruik van biomassa en geothermie. Enerzijds kunnen deze nieuwe energietoepassingen veiligheidsrisico's voor de omgeving veroorzaken, anderzijds kan ook de omgeving veiligheidsrisico's veroorzaken op de betreffende energietoepassingen. Door veiligheid in de RES te betrekken kan de energietransitie op een verantwoorde wijze vormgegeven worden. De veiligheidsregio's kunnen samen met de RES'en het bevoegd gezag adviseren bij het veilig vormgeven van de energietransitie, zodat de *andere* risico's die gepaard gaan met energietransitie bewust en bekwaam aanvaard kunnen worden

Advisering over veiligheid

Bij het vormgeven van de energietransitie is veiligheid een randvoorwaarde. Hierbij valt te denken aan de risico's voor de omgeving en de daar aanwezige personen als gevolg van het opwekken-, transport- opslag en het gebruik van energie. De veiligheidsregio's zijn deskundig op het gebied van omgevingsveiligheid, zowel door de kennis over veiligheidsrisico's en -maatregelen alsook door expertise over incidentbestrijding en -beheersing. Het vroegtijdig betrekken van veiligheidsaspecten bij het vormgeven van de energietransitie verhoogt de acceptatiegraad van de keuzes bij de bevolking en bestuur. De veiligheidsregio's adviseren de RES-coördinatoren graag over het veilig vormgeven van de energietransitie in de RES.

Uitgangspunten bij de advisering over veiligheid

Bij iedere ontwikkeling binnen de energietransitie met consequenties voor de leefomgeving zal veiligheid goed doordacht moeten worden. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

1) Ontwerpvariabele

Dat betekent dat veiligheid als ontwerpvariabele in deze ontwikkelingen mee genomen dient te worden. Veiligheid, lees de beheersing van risico's, is het geheel van een veilig product, een goede beheersorganisatie en verstandig gebruik. Dit houdt in dat zowel het product/de installatie, de organisatie eromheen en het gedrag van gebruikers beschouwd moet worden. Naast het voorkomen- en beperken van incidenten, maakt incidentbestrijding onderdeel uit de ontwerpvariabele.

2) Ketenbenadering

Daarnaast zal de gehele voortbrengingsketen van energie integraal beschouwd moeten worden. Elk van deze activiteiten kent zijn veiligheidskaders en -risico's. Die activiteiten afzonderlijk als ook de keten als geheel dienen derhalve op het veiligheidsaspect beschouwd te worden. Daarbij zien we ook dat steeds vaker systemen met elkaar gekoppeld worden. Ter illustratie, de afvalwarmte van de ene industrie vormt de verwarmingsbron van een woonwijk of een andere industrie

3) Basis veiligheidsprincipes

De veiligheidsregio's zijn in staat om te adviseren over enkele fundamentele veiligheidsprincipes bij de ontwikkeling van alternatieve energievoorziening:

- > Functietoedeling aan locaties: op welke locatie en op welke wijze kunnen energietoepassingen gerealiseerd worden en welke functies zijn in de directe omgeving kunnen hinder dan wel negatief effect daarvan ondervinden?
- > Afstand tussen risicobron en ontvanger: welke afstand is er enerzijds tussen de alternatieve energievoorziening en kwetsbare gebouwen en locaties en anderzijds tussen reeds aanwezige activiteiten met gevaarlijke stoffen en alternatieve energievoorzieningen.
- > Bereikbaarheid en bluswatervoorziening: op welke wijze kunnen de alternatieve energievoorzieningen bij incidenten benaderd worden met voertuigen van hulpdiensten en hoe is de bluswatervoorziening nabij de alternatieve energievoorziening georganiseerd. Wat zijn passende incidentbestrijdingstactieken en welke consequenties zijn er voor de omgeving?
- > Mogelijkheden voor zelfredzaamheid. In geval van incidenten, welke opties zijn er voor personen in de omgeving om zich zelf en anderen in veiligheid te brengen

Bijlage: Websites en bronnen veiligheid en de energietransitie

Websites

- *Veiligheidskennis energietransitie NIPV*: <https://nipv.nl/veilige-energietransitie/>
- *Veiligheidsinformatie energietransitie Brandweer Nederland*: <https://www.brandweernederland.nl/onderwerpen/energietransitie/>

Bronnen

- *Informatieblad energietransitie ten behoeve van veiligheidsregio's*: <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20210730-IFV-Informatieblad-energietransitie.pdf>
- *Handreiking energietransitie voor incidentbestrijders*: <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/09/20220621-NIPV-Infoblad-Energietransitie-voor-incidentbestrijders.pdf>

Contactgegevens

T 026 3552400
I www.brandweernederland.nl
E info@brandweernederland.nl

Auteurs: Werkgroep Brandweer Nederland en het lectoraat Energie- en transportveiligheid van het NIPV
Foto omslag: Tom Hessels

Datum: 25 januari 2023